

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Žaliosios knygos „Integruotos Europos mokėjimų kortele, internetu ir mobiliuoju telefonu rinkos kūrimas“

(COM(2011) 941 final)

(2012/C 351/11)

Pranešėjas **Stasys KROPAS**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2012 m. sausio 11 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Žaliosios knygos „Integruotos Europos mokėjimų kortele, internetu ir mobiliuoju telefonu rinkos kūrimas“

COM(2011) 941 final.

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. rugpjūčio 30 d. priėmė savo nuomonę.

483-iojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. rugsėjo 18–19 d. (rugsėjo 19 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 157 nariams balsavus už, 1 – prieš ir 5 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) palankiai vertina Komisijos iniciatyvą skatinti visoje Europos Sąjungoje kurti saugią, skaidrią ir novatorišką mokėjimų aplinką. Norint iš bendrosios rinkos gauti kuo daugiau naudos ir sustiprinti Europos ekonomikos konkurencingumą pasaulyje, būtina turėti veiksmingesnes, modernesnes ir saugesnes mokėjimo priemones.

1.2 EESRK teigiamai vertina tai, kad Komisija siūlo pradėti plataus pobūdžio dialogą svarbiausiais dabartinės ir numatomos kurti mokėjimų sistemos Europos Sąjungoje klausimais. Vis dėlto, norint susidaryti išsamų vaizdą, daugiau dėmesio reikia skirti mokėjimams grynaisiais pinigais. Nors grynaisiais pinigais mokama vis rečiau, kai kuriose rinkose jie tebėra pagrindinė mokėjimo priemonė. Iš valstybių vis dažniau gaunama duomenų, kad gryniesiems pinigais iš esmės yra ne itin veiksminga atsiskaitymo priemonė ir kad vartotojams perėjus prie elektroninių mokėjimų būtų galima sutaupyti nemažai išteklių. Kai kurios valstybės narės smarkiai pažengė kurdamos visuomenę be grynųjų pinigų. Vis dėlto EESRK mano, kad plačioji visuomenė dar nežino, kokia yra tikroji grynųjų pinigų kaina. Be to, laikomasi nuomonės, kad gryniesiems pinigais skatina šešėlinę ekonomiką. Todėl visi atitinkami suinteresuotieji subjektai turėtų skatinti taikyti šešėlinės ekonomikos mastą mažinančias, pigesnes ir saugesnes mokėjimo formas. Šiuo požiūriu reikėtų pagalvoti apie jų didžiulę naudą visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams, o taip pat apie būtinybę užtikrinti, kad šį atsiskaitymo būdą savo klientams siūlantys prekybininkai dėl to nepatirtų nepagrįstai didelių išlaidų. Valstybės narės turėtų imtis papildomų iniciatyvų, o Komisija turėtų jas aiškiai remti.

1.3 Populiariausia mokėjimo ne grynaisiais pinigais priemonė tiek Europos Sąjungoje, tiek ir visame pasaulyje yra mokėjimo kortelė. Ekonomikos leidiniuose vis labiau išsivyrėja nuomonė, kad tokie mokėjimai yra skaidresni mokesčių ir ekonomine prasme, be to, mažiau kainuoja visai visuomenei, yra patogūs, saugūs ir novatoriški, todėl EESRK pritaria Komisijos pasiūlymui juos pasitelkti siekiant pasinaudoti didesnės rinkų integracijos

privalumais. Tačiau dėl istorinių kliūčių ir standartizacijos bei sąveikos stokos, taip pat dėl viešosios informacijos naudojimo neatitikimų ir trūkumų, kuriuos būtų galima pašalinti plėtojant mokėjimus kortelėmis, internetu ir mobiliaisiais telefonais, bendrosios rinkos galimybės dar nepakankamai išnaudotos. Taigi, potencialas iki galo dar nerealizuotas ir galima siekti didesnės konkurencijos, inovacijų ir veiksmingumo. EESRK pasako už rinkos iniciatyvas, kuriomis būtų kuo skubiau siūlomi įgyvendinimui tinkami sprendimai, ypač tokie, kuriais taip pat būtų skatinama finansinė ir skaitmeninė įtrauktis.

1.4 Dabartinėms ir potencialioms kortelių schemoms labai svarbu aiškumas ir skaidrumas informacijos požiūriu kalbant apie bet kokius mokesčius, ar tai būtų diskonto norma, komisiniai už naudojimąsi kortele ir su ja susietomis banko sąskaitomis ar jų aptarnavimą, rinkliavos, palūkanos ar tarpbankiniai mokesčiai. EESRK ragina Komisiją stabilizuoti visų operatorių verslo aplinką ir valstybes nares primygtinai paprašyti reguliariai teikti informaciją apie visų su atskiromis mokėjimo priemonėmis susijusių mokesčių ir operacijų raidą, kaip kad jau daroma kai kuriose šalyse bendradarbiaujant su atitinkamomis bankų priežiūros institucijomis, kad būtų žinomas konvergencijos kuriant bendrą rinką lygis. Atsižvelgiant į bendros mokėjimų eurais erdvės (angl. *Single Euro Payments Area, SEPA*) tikslus, vietiniai ir tarptautiniai mokesčiai bei kiti reikalavimai neturėtų skirtis.

1.5 Teisės gauti informacijos apie banko sąskaitose turimas lėšas klausimą reikia nuodugnai išanalizuoti daugeliu aspektų (saugumo, duomenų apsaugos, vartotojų teisių, konkurencijos, kompensavimo sąskaitų emitentams ir kt.). EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad tokios informacijos pageidaujantys subjektai turėtų būti kontroliuojami ir prižiūrimi atsižvelgiant į jų rizikos profilį. Europos teisinėje sistemoje turėtų būti aiškiai nustatytos susijusių operatorių pareigos ir atsakomybė.

1.6 Daugelyje rinkų vartotojai gali būti nepasiruošę susitikyti su antkainiais ir mieliau rinksis mokėjimus grynaisiais pinigais, išivaizduodami, kad tai nieko nekainuoja. Nors nuo

2014 m. birželio 13 d. vartotojus nuo perdėtų antkainių turėtų saugoti Vartotojų teisių direktyva, kol kas neaišku, kaip ši apsauga bus užtikrinta itin dinamiškoje internetinėje aplinkoje.

1.7 E. mokėjimai tarp vartotojų populiarūs nacionalinėse rinkose. Tačiau trūksta europinių internetine bankininkyste paremtų sprendimų. Dėl to sunku kelią skintis e. prekybai. EESRK kviečia tokių sistemų operatorius imtis atvirai ir skaidriai spręsti sąveikos problemas ir kuo greičiau užpildyti e. prekybai trukdančias spragas.

1.8 EESRK prašo Komisijos užtikrinti, kad nuo pat mokėjimų mobiliuoju telefonu (m. mokėjimų) sistemos kūrimo pradžios būtų laikomasi atviros prieigos prie platformų, prietaikų mobilumo ir saugumo principų ir kad šiuos mokėjimus norintys priimti operatoriai tų pačių išlaidų nepatirtų du kartus.

1.9 EESRK pripažįsta, kad rinkos dalyviai daug nuveikė stengdamiesi pažaboti sukčiavimą fizinio atsiskaitymo vietoje. Šiuo metu didžiausią pavojų kelia internetinis sukčiavimas. Reikėtų papildomų saugumo priemonių, tačiau dėl jų vartotojai neturėtų patirti nepatogumų. Jeigu saugumo priemonės siūlytų valdžios institucijos, jos turėtų būti kuo neutralesnės technologijų požiūriu.

1.10 EESRK palankiai vertina pastangas, kurios dedamos siekiant sustiprinti dabartinį bendros mokėjimų eurais erdvės (SEPA) valdymą, ir pritaria ketinimams centralizuotai „valdyti“ šią erdvę, pavyzdžiui, per SEPA tarybą. Tačiau EESRK ragina Komisiją ir Europos Centrinį Banką kuo greičiau priimti konkrečius sprendimus, nes dabartinis *de facto* vakuumas trukdo įgyvendinimui.

2. Padėties apžvalga

2.1 Vienas iš Komisijos prioritetų kuriant bendrąją rinką yra SEPA erdvės sukūrimas. Suderinta teisinė bazė šiandien jau užtikrina operatoriams galimybę naudotis standartizacijos ir sąveikumo naujovėmis – SEPA kredito pervedimais ir SEPA tiesioginio debeto operacijomis, iki 2014 m. vasario 1 d. pakeičiančiomis senąsias euro zonos schemas.

2.2 Vis dėlto SEPA taikymo sritis yra platesnė ir apima daugiau grandžių. Viena jų skirta mokėjimams kortele – populiariausiam mokėjimo būdui Europos Sąjungoje ir visame pasaulyje. Kita grandis – e. mokėjimai, kai už pirkinius atsiskaitoma internetu. Kol kas šie mokėjimai sudaro mažytę visų mokėjimų ne grynaisiais pinigais dalį, tačiau tikimasi dviženklį jų augimo. Už Europos bankų sektoriaus koordinavimą atsakanti ir sprendimus dėl mokėjimų priimanti Europos mokėjimų taryba (EMT) pasiekė, kad bankai bendradarbiautų ir e. mokėjimų srityje, ir

parengė SEPA e. mokėjimų sistemos metmenis. Neseniai Komisijos Konkurencijos generalinis direktoratas paprašė EMT suteikti jam informacijos šiuo klausimu.

2.3 Pati naujauisia grandis – m. mokėjimai. Bendradarbiaudama su kitais operatoriais, EMT ėmėsi koordinuotų veiksmų m. mokėjimų srityje ir parengė techninius dokumentus dėl sąveikumo gairių bei keletą baltųjų knygų. M. mokėjimų sistema dar tik pradeda kurti, tačiau ateityje iš jos tikimasi labai daug. Nors mokėjimai kortele, e. ir m. mokėjimai yra labai skirtingi – skiriasi jų atsiskaitymo įvykdymo terminas, mastas ir verslo modeliai, – Europos institucijos ir rinkos operatoriai sutaria, kad reikia siekti didesnės integracijos, didesnio skaidrumo ir konkurencingumo. Esama pavojaus, kad dabartinių verslo modelių blogybės gali atsikartoti ir būsimoje m. mokėjimų aplinkoje.

2.4 Visi piliečiai, verslo įmonės ir valstybės įstaigos mokėjimo operacijas atlieka tiek tradiciniais (pvz., grynųjų pinigų), tiek naujoviškais (pvz., e. mokėjimų) atsiskaitymo būdais. Europos Centrinio Banko statistiniais duomenimis ⁽¹⁾, 2010 m. Europos Sąjungoje buvo atlikta 86,4 mlrd. operacijų, kai atsiskaityta kitokiais nei gryniesiems pinigais mokėjimo būdais, ir tai yra 4,4 proc. daugiau nei ankstesniais metais; didžiausią dalį sudarė mokėjimai kortele (39 proc. arba 33,9 mlrd. operacijų). Mokėjimų kortele vertė pasiekė 1,8 trilijono eurų, o metinis augimas sudaro 6,7 proc., t. y. daugiau nei tris kartus daugiau nei 1,8 proc. realiojo BVP padidėjimas euro zonoje. Nors skirtingose šalyse kortelės naudojamos labai nevienodai, pastebima viena bendra tendencija – mokėjimai kortele yra vienas dinamiškiausių mokėjimo ne grynaisiais pinigais būdų.

2.5 Europos centrinių bankų sistemos atlikta tiriamoji apklausa ⁽²⁾ parodė, kad tarpbankiniai mokesčiai Europos Sąjungoje yra nevienodi ir taikomi nevienodai. Tarpbankiniai mokesčiai, jų struktūra ir dydis daug kuo skiriasi ir priklauso nuo įvairių variantų ir dimensijų. Tarpbankinis mokestis yra pagrindinė prekybininkams taikomų mokesčių sudedamoji dalis. Komisija ir nacionalinės konkurencijos institucijos įvertino konkurencinius tarpbankinių mokesčių aspektus ir priėmė tam tikrus sprendimus. Kai kurie iš jų susiję su tarpvalstybine veikla, kiti yra tik nacionalinio lygmens.

2.6 Deja, nebuvo atlikta oficialios apklausos ir nebuvo paskelbta išsamių nacionalinių statistinių duomenų, nei šalių tarpusavyje palyginamų duomenų apie kitas tiesiogines ar sąlygines vartotojų ir prekybininkų patiriamas išlaidas, pavyzdžiui, įvairius bankų komisinius, susijusius su kortelėmis, kreditinių kortelių palūkanų rūšimis, ar kitus išlaidų veiksmus, pavyzdžiui, rinkliavas ir kt., nors bankai teikia šią informaciją nacionalinėms priežiūros institucijoms, kurių dauguma net iš dalies neviešina šios informacijos.

⁽¹⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2011/html/pr110912.en.html>.

⁽²⁾ <http://www.ecb.int/pub/pdf/scpops/ecbocp131.pdf?4cce20956bed7b7e5f454a4ea77f7c9b>.

2.7 Nepaisant pavienių standartizavimo iniciatyvų, kai kurios operacijų sritys tebėra nestandartizuotos, pavyzdžiui: tarp kortelių aptarnavimo ir kortelių išdavimo mokėjimo paslaugų teikėjų, tarp kortelės ir terminalo ir tarp terminalo ir kortelės aptarnavimo mokėjimo paslaugų teikėjų. Tačiau iki šiol šios pavienės iniciatyvos, kurių imtis skatina skirtingi komerciniai interesai ir kurios ne visada turi aiškius įgyvendinimo terminus, davė mažai apčiuopiamų rezultatų.

2.8 Sukčiavimą fizinio atsiskaitymo vietoje labai padėjo sumažinti didelės investicijos ir visų operatorių pastangos magnetinę juostelę pakeisti EMV lustu. Tačiau pastaruoju metu tapo aišku, kad didžiausią sukčiavimo pavojų kelia kortele atliekamos nuotolinės operacijos, nors jos sudaro tik nedidelę visų kortele atliekamų operacijų dalį. Į šią problemą atkreipė dėmesį priežiūros ir kontrolės institucijos, kurios 2011 m. Europos Centrinio Banko kuruojamos susivienijo į forumą „SecuRe Pay Forum“, kad sustiprintų apsaugos lygį ir visuomenės pasitikėjimą elektroninėmis mokėjimo paslaugomis ir priemonėmis. 2012 m. šis forumas baigs rengti internetinių mokėjimų saugumui skirtas technologijų požiūriu neutralias rekomendacijas.

2.9 Komisijos žaliojoje knygoje nagrinėjamas visas pluoštas mokėjimo klausimų. Sėkmingai juos išsprendus, pavyktų sukurti pagrindą integruotesnėms ir saugesnėms mokėjimo paslaugoms, nesvarbu kur jos būtų teikiamos – tradiciniu būdu įstaigose ar sparčiai besivystančioje elektroninėje aplinkoje. Jeigu Europai pavyktų pasiekti didesnės konkurencijos, didesnio pasirinkimo ir skaidrumo vartotojams, daugiau inovacijų ir didesnio mokėjimų saugumo bei vartotojų pasitikėjimo, ji galėtų pirmoji parodyti, ką reiškia „atsiskaitymas“ XXI amžiuje.

2.10 Komisija apibūdina integruotosios rinkos viziją, įvardija, kodėl dabartinė padėtis neatitinka vizijos ir nurodo, kokios kliūtys sąlygoja šį neatitikimą. Ji apibrėžia penkis bendras priemones, kurios turėtų paskatinti rinkos integraciją, ir pateikia minčių apie įgyvendinimo valdymą. Pirmasis ir daugiausia klausimų aprėpiantis priemonių rinkinys apima rinkos susiskaidymo, galimybės patekti į rinką ir tarpvalstybinius klausimus. Kituose atitinkamai nagrinėjami šie klausimai: skaidrios ir pagrįstos mokėjimo paslaugų kainos, standartizavimas, paslaugų teikėjų tarpusavio sąveika ir mokėjimų saugumas. Valdymo gairės turi būti taikomos dabartinėms SEPA schemoms – kredito pervedimų (angl. *Credit Transfer*) ir tiesioginio debeto (angl. *Direct Debit*) – taip pat kortelėms, e. mokėjimams ir m. mokėjimams.

3. Komentarai ir pastabos

3.1 Bendrijoje vis dar nėra visiems operatoriams bendrojoje rinkoje taip reikalingos bendros ilgalaikės, į ateitį orientuotos mokėjimų klausimų sprendimo politikos (išimtis tik SEPA kredito pervedimų ir SEPA tiesioginio debeto taisyklės). EESRK palankiai vertina Komisijos žaliąją knygą ir tikisi proporcingo masto tolesnių veiksmų, kuriais būtų pašalinti dabartiniai trūkumai. EESRK pabrėžia, jog vartotojui svarbiausia, kad kiekviena mokėjimo operacija būtų saugi, veiksminga, patogi ir greita, tad tai turi būti užtikrinta.

3.2 Žaliojoje knygoje daugiausia kalbama apie elektroninius mokėjimus ir neužsimenama apie tai, kad daugiausia (80 proc.) mokėjimo operacijų Europoje vis dar atliekama grynaisiais pinigais. Didesnis sąnaudų skaidrumas vienodai aktualus ir elektroniniams mokėjimams, ir atsiskaitymams grynaisiais pinigais, todėl analizuojant ne grynaisiais pinigais atliekamų mokėjimų problemas jam reikėtų skirti daugiau dėmesio. Plačioji visuomenė vis dar išivaizduoja, kad gryniesiems pinigais nieko nekainuoja. Jeigu mokėtojai pakeistų savo įpročius ir pradėtų naudotis modernesnėmis ir pigesnėmis mokėjimo priemonėmis, būtų galima nemažai sutaupyti. Be to, esama neigiamų įrodymų, kad mokant grynaisiais pinigais sukuriamą palanki dirva šešėlinei ekonomikai, nes mokėjimus grynaisiais pinigais sunku atsekti. Todėl EESRK ragina valstybes nares imtis papildomų iniciatyvų (o Komisija turėtų jas aiškiai remti), kuriomis būtų persvarstyta grynųjų pinigų vieta šiuolaikinėje ekonomikoje.

3.3 EESRK nuomone, papildomas priemonės skaidrumui didinti (ypač tas, kurios yra privalomos) reikėtų nuodugniai apgalvoti, kad vartotojų neužgriūtų informacijos lavina, nes jeigu tokia informacija bus teikiama netinkamu metu (pavyzdžiui, piko valandomis) arba komplikuotai, tai gali įnešti sumaišties į pirkimo procesą, o prekybininkams sutrukdyti užbaigti atsiskaitymo procesą.

3.4 Tarptautinių ir kai kurių vietinių kortelių schemų verslo modeliai yra pagrįsti tarpbankiniais mokesčiais, kuriuos skirtingu mastu yra užginčijusios nacionalinės konkurencijos institucijos ir Komisija. Pastarosios 2007 m. sprendimą, kuriuo uždraustas „MasterCard“ tarpvalstybinių operacijų tarpbankinis mokestis, neseniai parėmė ir Bendrasis Teismas. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad iki šiol taikyti tarpbankiniu mokesčiu pagrįsti verslo modeliai neatitinka SEPA vizijos, t. y. tarptautinių ir vietinių operacijų mokesčiai neturėtų skirtis. Be to, trūko savi-reguliacijos mechanizmo, kuris užtikrintų, kad didėjant operacijų apimtims mažėtų tarpbankinių mokesčių dydis, bei alternatyvių kainų nustatymo būdų tais atvejais, kai atliekami mažos vertės mokėjimai. EESRK ragina Komisiją visiems operatoriams stabilizuoti ilgalaikę verslo aplinką ir tai padaryti atsizvelgiant ir į kitų regionų (pavyzdžiui, Australijos), kur šiuo klausimu jau yra priimtos taisyklės, patirtį ir užtikrinant vienodas konkurencijos sąlygas skirtingiems kortelių schemų verslo modeliams.

3.5 Tai, kad ant tos pačios plastikinės kortelės ar ant būsimų mobiliųjų platformų yra ar bus naudojami keli prekės ženklai (angl. *co-branding*) neturėtų atimti iš vartotojų teisės pasirinkti norimą prekės ženklą ir neturėtų varžyti prekybininkų teisės savo klientams siūlyti akcijas. Skirtingų prekės ženklų naudojimas ant vienos kortelės ar prietaiso padeda į rinką patekti naujoms schemoms, o tai didina pasirinkimą ir konkurenciją. Kai kada vienas prekės ženklas jo tinkle vykdomoms operacijoms nustato papildomus privalomus reikalavimus, nors juos jau yra nustatęs kitas prekės ženklas. EESRK nuomone, reikėtų užtikrinti, kad prekės ženklas neturėtų turėti teisės vienas nustatyti tokio pobūdžio reikalavimų mokėjimų vykdymui.

3.6 EESRK sutinka su Komisijos nuomone, kad norint sukurti konkurencingą mokėjimo kortelių rinką labai svarbu atskirti schemų valdymo ir mokėjimų vykdymo funkcijas, nes vertikalios sistemos (angl. *vertical silos*) konkuruodamos su nepriklausomais mokėjimų vykdytojais gali naudoti horizontalias subsidijas. Be to, dabartinė struktūra yra mažiau palanki numatomoms iniciatyvoms, kuriomis turėtų būti skatinama mokėjimų vykdytojų sąveika. Todėl šių funkcijų atskyrimas (geriausia, bendrovių lygmeniu) bendrojoje rinkoje paskatintų integracijos ir konkurencijos procesus.

3.7 Dabartinė teisinė sistema mokėjimo ir e. pinigų įstaigoms neleidžia naudotis Atsiskaitymų baigtinumo direktyvoje nurodytomis mokėjimo sistemomis. Jos iš esmės yra skirtos didelės vertės ir mažmeniniams mokėjimams. Jeigu Komisija planuotų keisti dabartinę sistemą, EESRK primygtinai siūlytų Komisijai apsvarstyti, kokią riziką nauji dalyviai (t. y. mokėjimo ir e. pinigų įstaigos) gali kelti dabartinėms mokėjimo sistemoms (infrastruktūrai) tokiu atveju, jeigu, pavyzdžiui, jie negautų centrinio banko finansavimo.

3.8 Europos mokėjimų tarybos parengta SEPA kortelių sistema neturėtų riboti kitų operatorių plėtojamų verslo modelių. Būtų geriausia, kad SEPA kortelių sistema būtų atidžiai peržiūrėta naujojoje SEPA valdymo struktūroje atsižvelgiant į visų suinteresuotųjų subjektų rekomendacijas.

3.9 EESRK kelia susirūpinimą tai, kad neskelbtinos sąskaitų informacijos siekia nekontroliuojami ir neprižiūrimi subjektai. Be to, Europos teisinėje sistemoje nepakankamai apibrėžtos operatorių pareigos ir atsakomybė; netinkamo duomenų naudojimo ar sukčiavimo atveju tai gali turėti nenumatytų pasekmių vartotojams. Informavimo apie banko sąskaitose turimas lėšas klausimą reikėtų nuodugniai apsvarstyti daugeliu aspektų (saugumo, duomenų apsaugos, vartotojų teisių, konkurencijos, kompensavimo sąskaitų emitentams ir kt.).

3.10 Kai atsiskaitoma kortele, prekybininkas gali operacijos vertei nustatyti papildomą mokestį – antkainį. Tokia galimybė prekybininkams suteikiama visoje ES nuo tada, kai buvo priimta Mokėjimo paslaugų direktyva, išskyrus tuos atvejus, kai valstybės narės aiškiai tai draudžia. Kai kuriais atvejais dar anksti būtų apibendrinti antkainių taikymo praktiką. Pavyzdžiui, danai dar 2005 m. ryžtingai pasipriešino mokesčiams, kurie buvo įvesti vietiniams atsiskaitymams debeto kortelėmis, – tokių operacijų smarkiai sumažėjo ir pradėta daug dažniau iš bankomatų imti grynuosius pinigus. Šią tendenciją patvirtina ir kitose rinkose atlikti tyrimai. Nors vartotojus nuo 2014 m. birželio 13 d. nuo perdėtų antkainių turėtų saugoti Vartotojų teisių direktyva, kol kas neaišku, kaip ši apsauga bus užtikrinta itin dinamiškoje internetinėje aplinkoje. EESRK nuomone, antkainiai neturėtų būti skatinami kaip Europos masto praktika.

3.11 Kortelių ekosistamai trūksta standartizavimo ir sąveikumo. Pavyzdžiui, veiklą Europos Sąjungoje norintis vykdyti

terminalų tiekėjas turi pereiti septynias sertifikavimo procedūras. EESRK ragina privatų sektorių suvienyti jėgas ir siekti konkrečių rezultatų (sukurti įgyvendinimo bazę, nusistatyti ambicingus įgyvendinimo terminus ir pan.). Tačiau, jeigu rinkos sprendimų reikės ilgai laukti, iniciatyvos turėtų imtis Komisija – jai reikėtų teikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

3.12 E. mokėjimo paslaugos daugiausia teikiamos šalies viduje. EESRK kviečia tokių sistemų operatorius imtis atvirai ir skaidriai spręsti sąveikos problemas ir kuo greičiau užpildyti trūkstamas e. prekybos grandis. Vis dėlto, jeigu iš rinkos nebus sulaukta norimų rezultatų, Komisija turėtų numatyti norminius reikalavimus, kad e. mokėjimo schemomis būtų galima naudotis Europos lygmeniu.

3.13 EESRK prašo Komisijos užtikrinti, kad nuo pat m. mokėjimų sistemos kūrimo pradžios būtų laikomasi atviros prieigos prie platformų, prietaikų mobilumo ir saugumo principų ir kad šiuos mokėjimus norintys priimti operatoriai tų pačių išlaidų nepatirtų du kartus. Be to, duomenų apsaugos institucijos turėtų remti operatorius, kuriančius vartotojams patogius sprendimus.

3.14 Norint, kad visuomenė pasitikėtų mokėjimo priemonėmis, būtina užtikrinti saugumą, ir šį klausimą geriausia būtų spręsti tų priemonių kūrimo etape. Kad būtų užtikrintas saugumas, labai svarbu, kad visi mokėjimo vertės grandinėje dalyvaujantys paslaugų teikėjai būtų tinkamai kontroliuojami ir prižiūrimi. EESRK pripažįsta, kad rinkos dalyviai daug nuveikė stengdamiesi pažaboti sukčiavimą fizinio atsiskaitymo vietose, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad operatoriai su sukčiavimu susiduria ir internetiniame versle. Dėl saugumo priemonių vartotojai neturėtų patirti nepatogumų, o jeigu jas siūlytų valdžios institucijos, jos turėtų būti kuo neutralesnės technologijų požiūriu. Todėl EESRK pritaria forume „SecuRe Pay Forum“ dalyvaujančių įstaigų rekomendacijoms dėl mokėjimų internetu saugumo ir ypač palankiai vertina jų pastangas didinti elektroninių mokėjimo paslaugų saugumo lygį ir visuomenės pasitikėjimą. Atitinkamos institucijos turėtų toliau stebėti, ar šios rekomendacijos teisingai įgyvendinamos.

3.15 Vis dėlto, norint pažaboti sukčiavimą, atitinkamos valstybių narių institucijos turėtų imtis papildomų priemonių. Šiuo požiūriu EESRK palankiai vertina tai, kad prie Europolo įsteigtas naujas, nuo 2013 m. sausio 1 d. veikti pradėsiantis Europos kovos su elektroniniu nusikalstamumu centras. Tikimasi, kad jis taps ES kovos su sukčiavimu kompetencijos centru. Šią iniciatyvą EESRK parėmė 2008 m. spalio 23 d. savo iniciatyva priimtoje nuomonėje dėl kovos su sukčiavimu ir negrynųjų mokėjimo priemonių klastojimu⁽³⁾. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad minėtoje nuomonėje nurodytos kitos priemonės tebėra nepaprastai aktualios ir į jas taip pat reikėtų atsižvelgti.

⁽³⁾ OL C 100, 2009 4 30, p. 22.

3.16 Mokėjimai apima daugelį suinteresuotųjų subjektų ir jų interesų ir nors jie kartais yra labai skirtingi, kuriant būsimą mokėjimų aplinką į juos reikėtų atsižvelgti. Naujoji SEPA valdymo sistema turėtų šiame besivystančiame ir didelio užmojo projekte užtikrinti atvirumą, skaidrumą ir vienodas konkurencijos sąlygas. EESRK palankiai vertina Komisijos ir Europos Centrinio Banko pastangas centralizuotai „valdyti“ šią erdvę, pavyzdžiui, per SEPA tarybą. Tačiau EESRK ragina paspartinti šį procesą, nes dabartinis *de facto* vakuumas trukdo įgyvendinti šį projektą.

2012 m. rugsėjo 19 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON
